

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ:
ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Харків – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ: ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Колективна монографія

Харків 2021

УДК 330.131

*Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол № 13 від 18.11.2021)*

Рецензенти

Отенко В.І., доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Тульчинська С.О., доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Трохимець О.І., доктор економічних наук, професор, Класичний приватний університет.

Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової, д.е.н., проф. І.В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О.В. Мурзабулатової Харків: ХНУРЕ, 2021. 296 с.

ISBN 978-966-659-336-1

Монографію присвячено дослідженню проблем господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління та питанням забезпечення економічної безпеки діяльності окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення науково-методичного забезпечення функціонування суб'єктів господарювання на мікро- та макроекономічному рівнях.

Монографія базується на матеріалах II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Монографія призначена для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Редакція залишає за собою право не публікувати матеріали, що не відповідають формату видання, а також істотно змінювати зміст текстів за узгодженням з автором. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-336-1

DOI: 10.30837/978-966-659-336-1

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2021

© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2021

© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
-------------------	----------

РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Kolupaeiva I.V., Polozova O.O.

ROLE AND IMPORTANCE OF INFORMATION SYSTEMS IN THE ECONOMY.....	11
---	-----------

Ovsiuchenko Y.V., Peresada O.V.

SYSTEMATIZATION OF THE CREATIVE PROCESS IN MANAGEMENT.....	16
---	-----------

Sheiko I.A., Kurdenko O.V.

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE.....	21
--	-----------

Sheiko I.A., Storozhenko O.V.

GROWTH POTENTIAL OF UKRAINIAN MACHINERY AS A TOOL FOR EXPORT DIVERSIFICATION.....	29
--	-----------

Sheiko I.A., Storozhenko O.V.

IT SECTOR AS A DRIVER OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND INVESTMENT GROWTH IN UKRAINE.....	37
--	-----------

Бабайлов В.К., Мурзабулатова О.В.

РОЗРОБКА ГЛОБАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ЛОГІСТИКИ.....	44
---	-----------

Геслева Н.В., Пронюк Г.В., Ришко Ю.М.

ПРОГНОЗУВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ НА РИНКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	51
--	-----------

Діденко Є.В.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	60
--	-----------

Костін Ю.Д., Швидкий В.А.

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ.....	69
---	-----------

Лебедева Н.А.

**МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ..... 81**

Мусієнко В.О.

**ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ЗНАННЯМИ –
ДЖЕРЕЛО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ..... 88**

Мусієнко В.О., Образкова І.В.

МЕТОДИКА ВИБОРУ ОБ'ЄКТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ..... 93

Степанова О.В.

**МЕТОДИКА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ..... 99**

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Kolupaieva I.V., Abdulsamad Al-Dhabab

**THEORETICAL ASPECTS OF CRISIS MANAGEMENT OF
ENTERPRISES..... 110**

Kolupaieva I.V., Afolabi Ibrahim F.O.

**MODELS OF ACCESSING CRISIS MANAGEMENT IN TERMS OF
COVID-19 PANDEMIC: A FOCUS ON NIGERIAN
ENTERPRISES..... 116**

Kolupaieva I.V., Polozov M.O.

**IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGY
MANAGEMENT AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISES..... 122**

Pribylnova I.B., Muzychenko A.S.

PRACTICAL APPROACHES TO BUSINESS VALUE ASSESSMENT..... 128

Polozova T.V., Kyslichenko A.P., Mokhammed Rabeakh

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH OF
DIAGNOSTICS OF INNOVATION AND INVESTMENT
POTENTIAL OF THE ENTERPRISE..... 136**

Polozova T.V., Kutsenko Y.A., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad

**THE CONCEPT OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC
MECHANISM IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT
OF THE ENTERPRISE..... 142**

Довгопол Н.В., Ізменцева Н.В.

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДНОСИНАМИ У
ПРОЄКТНІЙ ГРУПІ..... 151**

Кирий В.В., Водолажченко Д.С.

**ОЦІНКА СПОСОБІВ ВИРШЕННЯ ЗАДАЧІ КОМІВОЯЖЕРА
ЗА УМОВ НЕЧІТКИХ ДАНИХ..... 160**

Полозова Т.В., Бессараб Д.І.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ..... 165**

Полозова Т.В., Бобко Н.В.

**АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ
МЕРЕЖІ ПІДПРИЄМСТВА..... 172**

Полозова Т.В., Кравченко М.В.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА..... 178**

Полозова Т.В., Прокопенко В.Ю., Гаджієва Саміра Анар кизи

**ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ
КОМАНДИ ПРОЕКТУ..... 184**

Соколова Л.В., Аль-Фахор Ескндер Суліаман Салти

**ВИЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЙОГО
СТАБІЛЬНОСТІ..... 191**

Соколова Л.В., Сажнева А.О.

**ТЕОРЕТИЧНА ПЛАТФОРМА ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
ДІАГНОСТИКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 201**

Соколова Л.В., Сичова Т.Ю.

**СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНО-ТРУДОВОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО
ФОРМУВАННЯ..... 206**

Тохтамиш Н.І., Книшов Д.С.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ
РЕКЛАМНИХ ЗАХОДІВ..... 214**

РОЗДІЛ 3
БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ СТРАТЕГІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Peresada O.V., Pribylnov A.O.

**ASSESSMENT OF THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY OF
SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN THE CONDITIONS
OF DIGITALIZATION.....** 221

Діденко Є.В., Соломаха І.С., Косінов А.Л.

**НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ІТ-РИЗИКАМ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 230

Кириї В.В., Міщеріна Н.В.

**КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 236

Кириї В.В., Башкатов В.А.

**КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....** 242

Кириї В.В., Фастов М.М.

**ВАЖЛИВІСТЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....** 247

Колупаєва І.В., Шапошник Б.В., Ткаченко А.Г.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИЗИКУ В СИСТЕМІ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....** 253

Мусієнко В.О., Клименко Д.О., Мандзіна В.І.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 260

Полозова Т.В., Обеїд Лара Ходор, Мамедов Руфат Гаїб огли

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 266

Полозова Т.В., Сабіров С.С., Сеїдова Г.М.

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 272

Соколова Л.В., Литвинова А.В.

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....** 281

Солодкий В.С.

**СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНКУРЕНТНОЇ
РОЗВІДКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 287

Полозова Т.В.,

*д.е.н, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Кравченко М.В.,

студент,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Для забезпечення стійкого стану підприємства на ринку його економічний розвиток потребує відповідної інвестиційної підтримки. Це вимагає створення ефективної системи управління інвестиційною діяльністю на основі використання науково-обґрунтованих форм і методів, які будуть адаптовані до загальних цілей підприємства та зовнішніх і внутрішніх умов функціонування підприємств.

Інвестиційна стратегія є ефективним інструментом управління інвестиційною діяльністю в умовах впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, ринкового регулювання та контролю держави, кон'юнктури інвестиційного ринку та пов'язаних з ними невизначеностей.

Теоретико-методичні аспекти формування інвестиційної стратегії підприємства досліджувалися багатьма науковцями, серед яких: О. Данкеєва [1], Є. Діденко, О. Гапіч [2], М. Забедюк [3], О. Горяча, Ю. Федоренко [4], Л. Добриніна [5], О. Злотенко [6], Г. Гайдай [7], Т. Сігаєва [8] І. Сидоров [9] та інших. Питання моделювання вибору інвестиційної стратегії розглядалися у роботах таких авторів, як Ж. Черноусова [10], О. Сорочак, С. Квас [11] та інших. Проте неоднозначність підходів різних авторів обумовлюють необхідність подальшого наукового пошуку в межах даної проблематики.

Метою дослідження є аналітичний огляд теоретичних аспектів формування інвестиційної стратегії підприємства.

Інвестиційна стратегія інтерпретується у науковій літературі як довгострокова мета інвестиційної діяльності підприємства, обумовлена загальною метою його розвитку та інвестиційним мисленням, а також вибором найбільш ефективного способу досягнення цих цілей [1-3].

Під інвестиційною стратегією розуміється комплекс довгострокових цілей та вибір найефективніших шляхів їх досягнення. Отже, інвестиційний процес починається із визначення інвестиційної стратегії підприємства, вибір якої залежить від:

- стадії життєвого циклу підприємства;
- стратегії розвитку в цілому;
- стану зовнішнього та внутрішнього ринків інвестиційних ресурсів;
- інвестиційної привабливості підприємства як об'єкта вкладення коштів.

Інвестиційну стратегію підприємства можна інтерпретувати як систему с формалізованими критеріями, яка в межах якої здійснюється оцінка та реалізуються інвестиційні можливості підприємства, формуються перспективні інвестиційні пропозиції та забезпечується їх реалізація. Таким чином, інвестиційна стратегія є системним комплексним поняттям, яке визначає напрям розвитку інвестиційної діяльності підприємства.

Процес формування інвестиційної стратегії має містити формулювання мети і завдань, обґрунтування пріоритетних напрямів інвестиційної діяльності, розробку оптимальної структури та розподілу всіх видів ресурсів, інвестиційну політику щодо визначення основних аспектів інвестиційної діяльності, підтримання зв'язку із зовнішнім бізнес-середовищем.

Інвестиційна стратегія є однією з основних підсистем загальної системи стратегічного управління підприємства.

Основними елементами інвестиційної стратегії є місія, загальні стратегічні напрями розвитку, функціональні стратегічні підсистеми за

окремими видами діяльності, методи формування та розподілу ресурсів. При цьому інвестиційна стратегія знаходиться у постійному взаємозв'язку і взаємодії як із загальною системою стратегічного управління, так і з підсистемами що входять до її складу. Встановлення характеру такого взаємозв'язку між інвестиційною стратегією та іншими підсистемами та елементами забезпечує процес розвитку підприємства.

Необхідність формування інвестиційної стратегії підприємства також обумовлена таким фактором, як вплив зміни зовнішнього інвестиційного середовища. Високі темпи зміни макроекономічних показників, що впливають на інвестиційну діяльність підприємства, швидкість технологічного розвитку, коливаннями кон'юнктури ринку, національної інвестиційної політики та форм державного регулювання інвестиційної діяльності не можуть забезпечити ефективне управління інвестиційною діяльністю, якщо не розробляти нових механізмів і підходів, що будуть адаптовані до таких умов.

Під впливом безлічі факторів інвестиційні рішення кожного структурного підрозділу підприємства можуть мати різний характер, що призведе до суперечностей та зниження загальної ефективності інвестиційної діяльності.

Слід зазначити, що під час формування інвестиційної стратегії треба враховувати той стратегічний інвестиційний рівень, якого досягло підприємство. У цьому процесі ідентифікації слід чітко розуміти параметри стимулятори та дестимулятори інвестиційного процесу на підприємстві:

- базові знання про стратегічне управління власників бізнесу та інвестиційних менеджерів;
- розуміння інвестиційним менеджером стану та майбутньої динаміки найважливіших факторів зовнішнього інвестиційного середовища;
- можливості формування інвестиційних ресурсів;
- відповідність рівня інвестиційної діяльності підприємства поточним і перспективним планам розвитку;
- ефективне використання інвестиційного потенціалу підприємства;

– підприємство має забезпечити формування загальної концепції (місія, загальна стратегія, система показників і стандартів стратегічного розвитку за кожним структурним підрозділом підприємства);

– ефективний взаємозв'язок і взаємодія підсистем планування, аналізу та моніторингу мають бути спрямовані на вирішення стратегічних завдань;

– організаційна структура управління корпоративною інвестиційною діяльністю має відповідати перспективам і завданням розвитку.

Під час формування інвестиційної стратегії підприємства має бути вирішено ряд завдань, які представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Завдання, що вирішуються під час формування інвестиційної стратегії

Джерело: сформовано авторами

Процес формування інвестиційної стратегії підприємства містить етапи, наведені на рис. 2.

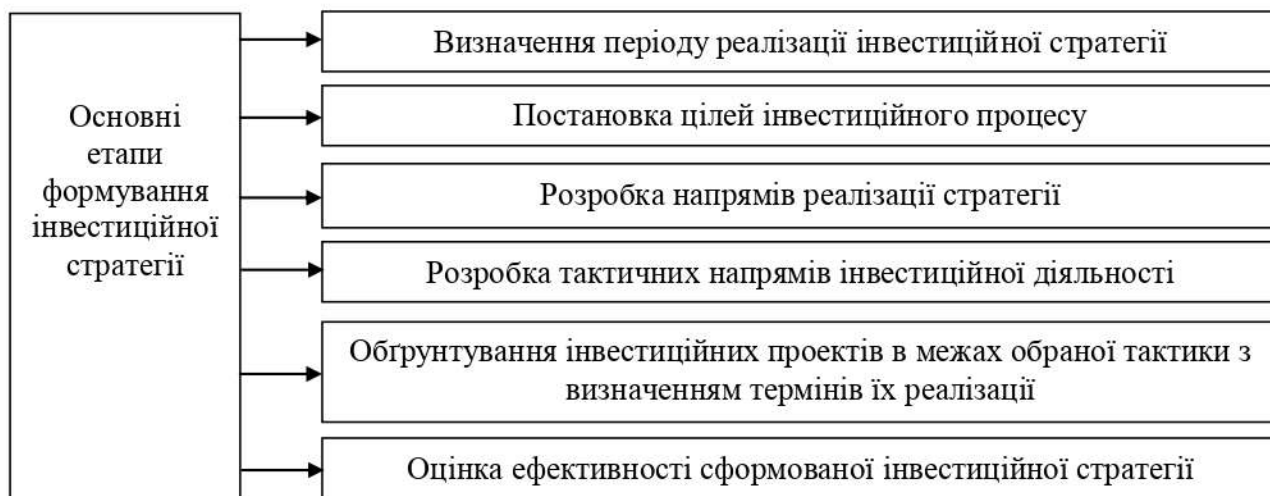

Рисунок 2 – Етапи формування інвестиційної стратегії підприємства

Джерело: сформовано авторами

Таким чином, інвестиційну стратегію можна розглядати як загальний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, що визначає пріоритетність напрямів і форм інвестування, особливості та характер формування інвестиційних ресурсів, а також певну послідовність етапів довгострокового інвестування.

Формування інвестиційної стратегії підприємства необхідне для реалізації ефективної інвестиційної політики та визначення механізмів оптимального використання капіталу з метою отримання від нього стабільної віддачі.

Перспективами подальших досліджень може бути теоретичне обґрунтування та встановлення особливостей елементного складу інвестиційної стратегії підприємства на основі системного підходу.

Перелік джерел посилання

1. Данкеєва О. М. Окремі концептуальні аспекти щодо формування інвестиційної стратегії підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 29. С. 46-50.

2. Діденко Є. О., Гапіч О. В. Управління інвестиційною стратегією підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_35.
3. Zabedyuk M. Investment strategy of the enterprise: stages of formation and types. *Економічний форум*. 2018. № 2. С. 214-219.
4. Горяча О. Л., Федоренко Ю. І. Етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2020. № 2. С. 28-35.
5. Добриніна Л. В. Підприємство як учасник фінансового ринку, його інвестиційні стратегії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 23(1). С. 80-83.
6. Злотенко О. Б. Визначення стратегічних орієнтирів інвестиційної діяльності промислового підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 2. С. 59-63.
7. Гайдай Г. Г. Інвестиційний портфель як важлива складова інвестиційної стратегії. *Вісник Національного транспортного університету*. 2019. № 2. С. 48-55.
8. Сігаєва Т. Є. Вдосконалення напрямків формування інвестиційної стратегії інноваційного підприємства. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2019. № 4. С. 221-226.
9. Сидоров І. П. Формування інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 72-76.
10. Chernousova Zh. T. Modeling an effective strategy of advertising investments of firm in the competitive market. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2018. № 15. С. 512-519.
11. Sorochak O., Kvak S. The Model for Selection of Innovation and Investment Strategy of Machine-Building Enterprises: Practical Aspect. *Marketing and management of innovations*. 2020. № 2. С. 68-84.

Наукове видання

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ: ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Колективна монографія

За загальною редакцією

доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

доктора економічних наук, професора І.В. Колупаєвої

кандидата економічних наук, доцента О.В. Мурзабулатової

Підп. до друку 19.11.21. Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 17,2.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73